

OBSAH

<i>Předmluva k českému vydání</i>	5
<i>Úvodem k celé knize</i>	13

I. KAPITOLA

DĚJINY SVĚTA A DĚJINY SPÁSY, DĚJINY ZJEVENÍ A DĚJINY UTRPENÍ

1. Úvod: kdo či co přináší lidem spásu a osvobození?	17
2. „Mimo svět není spásy“	20
I. Zkušenost nezredukovatelných protikladů v lidských dějinách	20
II. Proces osvobození v lidských dějinách jako prostředek a látka božského zjevení	22
III. Rozdíl mezi dějinami spásy a dějinami zjevení	26
IV. Náboženství a církve jako svátost spásy ve světě	29
3. Zkušenosti zjevení: v profánním a náboženském smyslu	31
Úvodem	31
I. Kognitivní struktura lidských zkušeností	31
A. Zkušenost a tradice zkušeností	31
B. Skryté prvky v našich zkušenostech: zkušenost a ideologie	33
1. Ideologické zacházení s řečí	33
2. Podezření vzhledem k potlačovanému zacházení s řečí	34
3. Nebezpečí dovolávání se „bezprostřední zkušenosti“	34
4. Řeč a konkrétní postavení mluvčího ve společnosti	35
5. Řeč a používání modelů	35
6. Projektivní prvky v řeči	36
7. Nenáboženské prvky v náboženském zacházení s řečí	37
Závěrem	37

II. Zkušenosti zjevení v každodenním lidském, profánním zacházení s řečí	38
A. „To“ – nebo „ty“ – bylo „pro mě zjevením“!	38
B. Proměnlivá intenzita zjevení v lidských zkušenostech	40
III. Náboženské zkušenosti zjevení	41
A. Náboženské používání lidských kategorií zkušeností	41
B. Zjevení v náboženských zkušenostech: „božské zjevení“	44
4. Zkušenosti pod kritikou příběhů utrpení	45
I. Zážitky: pravda a nárok trpících a utlačovaných lidí . . .	45
II. Osvobozující „autonomní etika“ v kontextu víry	47
5. Staré biblické a dnešní křesťanské zkušenosti víry	50
I. Tradice a situace: vymezení pojmů	51
II. Setkávání mezi různými kulturami a tradicemi víry . . .	53
III. Sociálně kulturní dnešek vstupuje do chápání zjevení . . .	58

II. KAPITOLA

LIDÉ HLEDAJÍCÍ BOHA, BŮH HLEDAJÍCÍ LIDI

1. Proč se stal Bůh pro západního člověka problémem	63
I. Vnější faktory	63
A. Nepotřebnost dualistického kladení problému	63
B. Obtíže víry v Boha na moderním Západě	66
C. Dnešní „světový kontext“ víry v Boha	71
II. Interní faktory	72
A. „Věru, ty jsi Bůh skrytý“ (Iz 45,15)	73
B. Víra v Boha a její církevní institucionalizace	76
C. Víra v Boha v diskrepanci s oficiální církevní morálkou	78
2. Náboženství jako konkrétní kontext mluvení o Bohu	80
I. Mluvení o Bohu a k Bohu v rámci kontextu náboženské tradice zkušeností či náboženství	80
II. Mluvit o Bohu v rámci filosofické úvahy o vlastní náboženskosti	81
III. Bůh: jako takzvaná „mimonáboženská“, autonomně filosofická otázka	82

IV. Passivum theologicum v mluvení o Bohu v sekularizovaném světě	83
V. V „Ježíšmarija“, „můj Bože“, „Grüss Gott“, „Adieu“... najdeme ozvěny z náboženské společnosti v sekularizovaném prostředí	83
Závěr	84
3. Mystická či teologální hlubinná dimenze lidské existence	84
I. Víra v Boha, modlitba, mystika: jsou jedno?	84
II. Mysticky mlčet a mysticky mluvit o Bohu	91
III. Absolutní hranice	96
IV. Rozumnost víry v Boha	100
A. Z domova křesťanem, židem, buddhistou, muslimem, ... „ničím“	100
B. Metaetický či náboženský základ lidské praxe spravedlnosti a lásky	102
1. Hledání kritéria	102
2. Zkušenosti aporie Boží všemohoucnosti a nemohoucnosti	104
3. Étos jako náboženská výzva	111
Závěr	119
4. Nechat Boha být Bohem	120

III. KAPITOLA

KŘESŤANÉ NALÉZAJÍ BOHA PŘEDEVŠÍM V JEŽÍŠI KRISTU

Úvodem	123
1. Jednota a napětí mezi „Ježíšem Nazaretským“ a „Kristem církevní víry“	124
Slovo předem	124
I. Ježíš Nazaretský a Ježíš Kristus	125
II. Co naučila věřící historicko-kritická metoda	126
III. Proces vznikání Písma jako svědectví církevního zprostředkování v přechodu od „Ježíše“ ke „Kristu“	129
2. Životní cesta Ježíše, vyznávaného jako Kristus	132
I. (Teocentrické) ohnisko Ježíšova poselství a životní cesty: Boží království jako vlastní „Ježíšova věc“	132

A. Poselství o Božím království a obnově života (<i>metanoia</i>)	132
B. Podobnoství o Božím království	136
C. Ježíšova praxe Božího království	138
D. Boží království a Ježíšova životní cesta	140
E. Ježíšova životní cesta a smrt	141
F. Ježíšovo poselství a životní cesta vyvolávají novou otázku	143
II. Od Ježíšova teocentrismu ke kristocentrismu Nového zákona a církve	145
A. Od Ježíše, který nám mluví o Bohu, k církvi, která nám mluví o Kristu	145
B. Spásný význam Ježíšovy životní cesty a smrti	146
C. Víra v Ježíšovo zmrtvýchvstání	149
III. Boží království: „již a ještě ne“	156
A. Dnešní zkušenost Božího království jako základu pevné naděje na Bohem navržené eschatologické konečné dovršení	156
B. Má tato „nebeská“ čtyřnásobná vize budoucnosti svůj protějšek pro „zlé lidi“?	158
3. Boží království: univerzální stvoření a osobně situovaná spása ve jménu Božím v Ježíši Kristu	163
I. Lidé jako Boží příběh podle davidovského královského modelu	163
II. Boží důvěra v člověka není v Ježíšovi vposledku zmařena	166
4. Jedinečné a definitivní poslání Ježíše Krista jako pověření a základ církve a jejího poslání v dějinách ve světě	168
Úvodem	168
I. Církev: ze síly Ducha svědek Ježíšovy životní cesty	170
A. Ekklésia Boží: Boží obec	170
B. Židovské kořeny církevního společenství	172
C. Církev: svědek Ježíšovy životní cesty do Božího království	179
D. Minulost: živá vzpomínka na Ježíše (církevní tradování) a dnešek svatého Ducha	182
E. Communio a instituce	183

II. Dobré a špatné otázky ve spojitosti s jedinečností církve	184
III. Univerzálnost a dějinná nahodilost Ježíšovy životní cesty	190
IV. Dnešní konkretizace křesťanské univerzality či katolicity	194
V. Ježíšova univerzalita ve spojení s otázkou po univerzálním smyslu dějin	197
A. Zkušenost smyslu a pravdy	197
B. Křesťanská tradice zkušeností jako praktické předjímání univerzálního smyslu	201
C. V ortopraxi je ve hře ortodoxie	203
VI. Bůh unikající všem našim identifikacím	205
VII. Důsledky pro povolání k církevní misii a poslání?	209

IV. KAPITOLA

K DEMOKRATICKÉ SPRÁVĚ CÍRKVE JAKO BOŽÍ OBCE

Úvodem	213
1. Konkrétní podoba církve v dějinách	214
I. Abstraktní a historicky zabarvené eklesiologie	214
II. Tajemství církve podle druhého vatikánského koncilu	215
A. Boží království a křesťanské církve	215
B. Ecclesia sancta (jedna, svatá, katolická a apoštolská), sed semper purificanda	221
III. Takzvaná „klasická“ a (více biblicky profilovaná) jiná tvář církve	224
A. Církev jako pyramidální hierarchie	224
B. Zintenzivňování hierarchického charakteru: antidemokratická tvář církve od Francouzské revoluce až do doby před druhým vatikánským koncilem	226
C. Nové, povatikánské perspektivy, inspirované „občanským“ druhým vatikánským koncilem	234
D. Zbrzdění průlomu druhého vatikánského koncilu, legitimizované pokoncilně ideologickým odvoláváním se na termín „církev jako tajemství“	237

2. Demokratická oficiální správa církve	241
Úvodem	241
I. Mluvit s autoritou a nechat si říci: podřízení celé církve Božímu Slovu	242
II. Svatý Duch, základ veškeré, i oficiální autority v církvi, a mnohočetné zprostředkující orgány Ducha svatého	243
A. Svatý Duch, pramen veškeré autority v církvi	243
B. Interně teologické důvody pro církevní demokratické uplatňování autority	248
1. Pracovní orgány Ducha svatého	248
2. Zranitelná Boží vláda jako vzor pro oficiální autoritu v církvi	249
III. Souhra (vždy v jistém napětí) oficiální učitelské autority a učitelské autority věřících a jejich teologů . .	250

V. KAPITOLA

NA ZPŮSOB EPILOGU

1. Má církev ještě budoucnost?	257
2. Světský či kosmický aspekt Božího království	263
<i>Poznámky a literatura</i>	275
<i>Doslov (Lucie Kolářová)</i>	297